

Διμηνιαία Εφημερίδα – Τεύχος 4^ο (Φεβρουάριος 2011)

Ο τομέας παραγωγής ελαιολάδου στην Ε.Ε.

Το Πρόγραμμα **INFOIL** (LIFE08 INF/GR/000581) υλοποιείται στα πλαίσια της Κοινοτικής πρωτοβουλίας LIFE – Πληροφόρηση και Επικοινωνία με στόχο τη διάχυση της πληροφόρησης και την αύξηση της ευαισθητοποίησης στην προώθηση αιφόρων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης με παράδειγμα το ελαιόλαδο, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ειδικά σε περιοχές με υψηλή παραγωγή ελαιολάδου. Μέσω της προώθησης αυτής, στόχος είναι η ανάδειξη της ανάλυσης του κύκλου ζωής (Life Cycle Assessment, LCA) κατά τη διαδικασία παραγωγής και κατανάλωσης με σκοπό την αναγνώριση αλλά και την πρόληψη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Συμμετέχοντες Φορείς:

- Πολυτεχνείο Κρήτης – Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης
- Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ) - Ινστιτούτο Ελιάς και Υποτροπικών Φυτών Χανίων
- Ηλεκτική Α.Ε. - Αναπτυξιακή Εταιρεία Νομού Ηλείας
- Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Μουσούρων Χανίων

Ο τομέας παραγωγής Ελαιολάδου αποτελείται από τους παραγωγούς, τους συνεταιρισμούς, τα ελαιοτριβεία, τις μονάδες εξευγενισμού, τις μονάδες ανάμειξης και τις εταιρείες που ασχολούνται κατά διάφορους τρόπους με την εμπορία. Υπάρχουν τρία μεγάλα είδη παραγωγής: οι παραδοσιακοί ελαιώνες, που αποτελούνται συχνά από παλιά ελαιόδενδρα, οι παραδοσιακές φυτείες, στις οποίες γίνεται καλύτερη διαχείριση και χρησιμοποιούνται περισσότερα μέσα, και οι πλέον πρόσφατες φυτείες, όπου γίνεται εντατική χρήση και άλλων τεχνολογιών, όπως είναι η άρδευση. Αυτός ο συνδυασμός του παλιού και του σύγχρονου εξηγεί τα διάφορα μεγέθη των αγροκτημάτων, των χαρακτηριστικών της ιδιοκτησίας και των δομών μεταποίησης που υπάρχουν στην ΕΕ.

Εξάλλου, μεγάλες διαφορές στα συστήματα παραγωγής παρατηρούνται και σε κάθε περιοχή. Το μέσο μέγεθος των ελαιώνων στην Ιταλία π.χ. είναι ένα εκτάριο, ενώ στην Ισπανία είναι μεγαλύτερο (6 εκτάρια κατά μέσο όρο).

Κοινοφελής
Επιχείρηση Δήμου
Μουσούρων (ΜΥΔΕ)
(Χανιά)

Η παγκόσμια παραγωγή Ελαιολάδου

Πηγή: European Commission

Από τη εποχή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας η παραγωγή ελαιολάδου και η καλλιέργεια της Ελιάς είναι κοινή πρακτική σε όλες τις χώρες της Μεσογείου. Σήμερα το 98% των ελαιοδέντρων παγκοσμίως εντοπίζονται στη περιοχή της Μεσογείου.

Υπάρχουν διάφορες κατηγορίες ελαιολάδου στην αγορά. Μέσα από μια διαδικασία, από τον καρπό της ελιάς παράγεται το έξτρα παρθένο και παρθένο ελαιόλαδο έτοιμο για χρήση.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ποσότητες ελαιολάδου που παράγονται ανά χώρα. Οι ποσότητες είναι σε χιλιάδες τόνους.

	EU	Turkey	Tunisia	Morocco	Other	Total	EU/Total
1995/96	1518	46	84	65	40	97	1849
1996/97	1899	203	125	291	85	107	2710
1997/98	294	41	70	95	74	56	2630
1998/99	1838	171	115	222	69	130	2545
1999/00	1873	54	81	220	44	120	2392
2000/01	2090	176	165	135	38	121	2725
2001/02	2650	66	92	37	64	110	3019
2002/03	2044	142	165	73	43	125	2552

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα, οι ποσότητες παρουσιάζουν έντονες διακυμάνσεις από έτος σε έτος. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τα ελαιοδέντρα παράγουν καρπούς κάθε 2 χρόνια ενώ μεγάλη σημασία διαδραμάτισαν και ακραίες κλιματικές συνθήκες, όπως για παράδειγμα η παγωνιά στην Ελλάδα τη περίοδο 2001/2.

Η Ευρωπαϊκή ένωση είναι ο κύριος παραγωγός ελαιολάδου. Μέχρι το 1981, οι 425.000 τόνοι που αποτελούσαν το 1/3 της παγκόσμιας παραγωγής ενώ με την είσοδο της Ελλάδας στην Ε.Ε., η παραγωγή ανέβηκε κατά 300.000 τόνους ανεβαίνοντας στο 1/2 της παγκόσμιας παραγωγής.

Το 1986, με την είσοδο της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, η Ε.Ε. αποτέλεσε το 80% της παγκόσμιας παραγωγής.

Η δεκαετία του 90 αποτέλεσε τη δεκαετία της αύξησης στην παραγωγή Ελαιολάδου. Πιο αναλυτικά, όπως φαίνεται και στα στοιχεία του παρακάτω πίνακα, τα τρία τελευταία χρόνια σε αντίθεση με τις αρχές τις δεκαετίας του 90, παρουσιάζεται διπλασιασμός στη παραγωγή ελαιολάδου, ενώ στην Ιταλία και την Ελλάδα αύξηση της παραγωγής κατά 16% και 18% αντίστοιχα.

Marketing year	Spain	Italy	Greece	Portugal	France	Total
1992/93	623,1	435	310	22	1,6	1391,7
1993/94	550,9	520	254	32,1	2,3	1359,3
1994/95	538,8	448	350	32,2	2	1371
1995/96	337,6	620	400	43,7	2,3	1403,6
Average	512,6	505,75	328,5	32,5	2,1	1381,4
1996/97	947,3	370	390	44,8	2,5	1754,6
1997/98	1077	620	375	42	2,7	2116,7
1998/99	791,9	403,5	473	35,1	3,4	1706,9
1999/00	669,1	735	420	50,2	4,1	1878,4
Average	871,3	532,1	414,5	43	3,2	1864,2
2000/01	973,7	509	430	24,6	3,2	1940,5
2001/02	1411,4	656,7	358,3	33,7	3,6	2463,7
2002/03	865	590	375	29	4,7	1863,7
Average	1083,4	585,2	387,8	29,1	3,8	2089,3

ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ «INFOIL»

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «INFOIL» δημιουργήσαμε ένα ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ με γνώμονα την ενημέρωση και πληροφόρηση του κοινού για την προώθηση των αειφόρων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης με παράδειγμα το ελαιόλαδο. Υπεύθυνοι του προγράμματος πληροφόρησης στη Κρήτη είναι το Πολυτεχνείο Κρήτης, το Ινστιτούτο Ελιάς & Υποτροπικών Φυτών Χανίων, και η Αναπτυξιακή Επιχείρηση του Δήμου Μουσούρων που υπάγεται τώρα στο Δήμο Πλατανιά Χανίων.

Το Κέντρο Πληροφόρησης βρίσκεται στην οδό Κατρέ στο κέντρο της πόλης των Χανίων κοντά στο παλιό Λιμάνι. Το πρόγραμμα ενημέρωσης περιλαμβάνει την συγκέντρωση αξιόπιστων αποτελεσμάτων από τα πρόσφατα ερευνητικά έργα και τη πρότυπη τεχνογνωσία με σκοπό την ευρεία διάδοση των μηνυμάτων και της πληροφορίας που σχετίζονται με την αειφορία στη παραγωγή και κατανάλωση προϊόντων με παράδειγμα το ελαιόλαδο. Οι κύριες ομάδες στόχοι της ενημέρωσης είναι οι παραγωγοί και οι καταναλωτές καθώς επίσης και οι πάσης φύσεως εμπλεκόμενοι φορείς και επιχειρήσεις.

Το Κέντρο θα λειτουργεί τα επόμενα χρόνια σαν σημείο συνάντησης και δικτύωσης των υποστηρικτών της αειφόρου παραγωγής και κατανάλωσης προϊόντων, παρέχοντας :

- Δωρεάν πληροφόρηση για την οικολογική παραγωγή ελαιολάδου,
- Ενεργή προώθηση των «πράσινων προϊόντων» στην αγορά και των ωφελειών που προκύπτουν από την χρήση προϊόντων που παράγονται ακολουθώντας περιβαλλοντικές αρχές,
- Στοχευμένη εκπαίδευση και ενημέρωση των παραγωγών σχετικά με τα μέτρα που μπορούν να λάβουν προκειμένου να μειωθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Στον χώρο του Κέντρου θα βρίσκεται ενημερωτικό υλικό και περιοδικά έντυπα διαθέσιμα στα μέλη του κέντρου και τον απλό επισκέπτη αναφορικά στην αειφορία και τις ενέργειες του προγράμματος, των εταιρών και των συμβεβλημένων οργανισμών και εταιριών.

Η επίσκεψη, εγγραφή και ενημέρωση μπορεί να διεξαχθεί στο χώρο του κέντρου και με τη χρήση του διαδικτύου «www.infoil.gr».

Βελτίωση της ποιότητας

Λόγω της πολύ θετικής εικόνας των προϊόντων ελαιολάδου, της σημασίας που έχει η ελαιοκομία για πολλά κράτη μέλη και της κυριαρχίας της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά ελαιολάδου, η μελλοντική πολιτική στον τομέα του ελαιολάδου θα έχει ως βασικό στόχο την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος.

Στο πλαίσιο του μεταβατικού καθεστώτος που καθιερώθηκε το 1998 τροποποιήθηκαν οι ορισμοί των κατηγοριών ελαιολάδου για να μπορέσουν να καθιερωθούν αυστηρότεροι κανόνες και να εφαρμοστούν πιο σύγχρονες και πιο αποτελεσματικές μέθοδοι οργανοληπτικής ανάλυσης. Αυτές οι μέθοδοι έγιναν ακόμη πιο ακριβείς το 2001 στο πλαίσιο μιας εκστρατείας που είχε ως στόχο να ενθαρρύνει τους παραγωγούς να επικεντρώσουν την προσπάθειά τους στην ποιότητα του ελαιολάδου. Τα ισχύοντα πρότυπα βασίζονται σε έναν νέο ορισμό των πυρηνελαίων και επιτρέπουν τον πλήρη διαχωρισμό ανάμεσα σε αυτά τα έλαια και στα μειονεκτικά παρθένα έλαια.

Θεσπίστηκαν επίσης κανόνες για τη βελτίωση των μεθόδων ανάλυσης, για τον προσδιορισμό της ποιότητας των προϊόντων και για τον καθορισμό διαδικασιών συγκρότησης των ομάδων δοκιμαστών σύμφωνα με τον Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 796/2002 της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2002 (ΕΕ L128 της 15.5.2002) σχετικά με τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών του ελαιολάδου και των πυρηνελαίων καθώς και με τις σχετικές μεθόδους προσδιορισμού και τις συμπληρωματικές σημειώσεις που περιλαμβάνονται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 του Συμβουλίου για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Γενική Διεύθυνση Γεωργίας

